

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R.P. Richardi Lyncei ... Vniversa Philosophia Scholastica

Complectens Physicam, siue Scientiam de Corpore naturali

Lynch, Richard

Lvgdvni, 1654

Cap. I. Quid, & quotuplex sit causa signalis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95236](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95236)

TRACTATUS X.

De Causa Finali.

CAPVT PRIMVM.

Quid, & quotuplex sit Causa Finalis?

I. **F**INIS ab Aristotele, & reliquis Philosophis definiri solet: cuius gratia, vel propter quem aliquid fit, ubi animaduertendum est, ly *fit* intelligi non debere de actione physica, vt communiter intelligi consuevit: Deus enim semetipsum propter se, & gratia sui amans se sui amoris finem sibi praeiungit: haud secus ac homo semetipsum propter se amans amoris sui finis est: at amor, quo Deus semetipsum absolute amat, physice fieri nequit; imò amor eius relatiuus, quod plus est, fieri nequit, quantumuis produci possit: ergo ly *fit* in definitione finis de actione physica, & propria intelligendum non est, sed de sola actione intentionali, & affectiua; ita vt definitio sit haec: Finis est, propter quem aliquid amatur: quo sensu intellecta Deo, & creaturis vniuersis, & propriè conuenire poterit. Finis diuidi consuevit in finem *qui*, & finem *cui*: finis *cui* est persona, cui bonum aliquod cupimus: finis *qui* est bonum ipsum, quod alicui cupimus: vnde cum amico agrotò salutem cupio, amicus est finis *cui* eiusmodi desiderij, & sanitas finis *qui*. Doctores Nominales censent, solum finem *cui* propriè finem esse; quia id est propriè finis, in quo voluntatis intentio sistit, & qui propter se, & non propter aliud amatur: at intentio voluntatis non sistit in fine *qui*, propter se, sed propter finem *cui* amatur: ex solo enim amore, & complacentia amici salutem ei exopto, alioquin non magis salutem, quam agri tudinem desideraturus. Verum finem *qui* propriè finem esse Aristoteli, & reliquis Philosophis magis consentaneum est; apud quos nihil frequentius, quam finem esse primum in intentione, & vltimum in executione: & formam esse finem generationis, non verò ipsius generantis: quae, & similia de solo fine *qui* intelligi possunt. Ad rationem oppositam respondeo, intentionem voluntatis sistere in fine *qui* velat exequibili; eumque propter sui, & non propter alterius executionem amari: quod satis est, vt in suo genere finis esse, ac dici possit.

2. Illud autem rationi contrariè detulerim, finem *cui* principaliorem esse, ac magis, & principalius amari, quam finem *qui*: quia hic, quantumlibet propter se in suo genere ametur, tamen absolute, & simpliciter propter finem *cui* amatur: cum tamen finis *cui* propter finem *qui* nequaquam ametur; nec enim amicum esse amo, vt sanus sit, sed eum sanum esse cupio, vt absolute sit, & viuat. Dices: cum per actum spei summum bonum mihi desidero, summum bonum est finis *qui*, ipse verò sum finis *cui*: at per eum actum summum bonum à me magis amatur, quam ego met ipse, & non è conuerlo: aliàs si is actus bo-

num creatum magis, quam summum, & increatum bonum amaret, inordinatus esset. Verum quemadmodum actus misericordiae verbi gratia bonum creatum actualiter, & explicitè attingit, nimirum subleuationem alienae miseriae; summum verò bonum non nisi habitualiter, & implicitè attingit, quatenus in illud per actum charitatis à se distinctum referibilis est; ac proinde magis amat bonum creatum, quam increatum; & tamen ob id inordinatus non est: ita similiter actus spei, quo summum bonum mihi cupio, atque in votis habeo, inordinatus non erit; quamuis per eum me metipsum magis, quam summum bonum amem.

3. Finis secundò diuidi consuevit in finem intrinsecum, quem videlicet actus immediatè attingit; & extrinsecum, quem actus non immediatè, & per se, sed medio alio actu, aut à se deriuato, aut se priori, siue principio attingit: quid autem sit, vnum actum ab alio oriri, & dirigi inferius ex professo ostendam. Hinc aliqui deducunt cum P. Ripalda lib. 3. de ente supernaturali disp. 50. sect. 2. actum bonum, & supernaturalem etiam à fine aliquo turpi extrinsecè volito simpliciter vitari posse: vt cum quis ex intentione vanae gloriae venialiter mala ad confessionem sacramentalem accedit: in eo enim euentu confessio sacrilega nullo iure censenda est, atque adeo bona, & supernaturalis est; cum tamen à fine inanis gloriae quem extrinsecè respicit, propriè mala & turpis non esse nequeat. Quod autem communiter responderi consuevit, in ea hypothese si solam confessionem externam extrinsecè vitari, & ob finem extrinsecum vanae gloriae fieri, attritionem verò internam bonam, & supernaturalem ad eiusmodi finem nullo modo conducere, nec ob illum extrinsecè elici, ab eoque vitari: hoc, inquiunt praefati authores, momenti non est; siquidem esto attritio interna, & supernaturalis ad finem inanis gloriae, bonamque opinionem apud confessarium assequendam extrinsecè & directè non conducit; mediata tamen & indirectè ad eum finem conducit: confessio enim externa ad eum immediatè, & directè conducit: attritio autem ad confessionem externam ponendam conducit immediatè, & directè; quia sine illa hic & nunc confessio non poneretur; nec poenitens confessionem externam sacrilegam, & attritionem internam minimè informatam vanae gloriae, & opinionis gratia vllatenus eligeret: quare de primo ad vltimum, vt aiunt, attritio interna ad finem vanae gloriae, & opinionem bonam consequendam mediata conducit; ac proinde ab illa extrinsecè quidem, sed tamen propriè vitari poterit. Hac Ripalda & alij. Quos ego verissime opinari opinor: qua parte statuunt, actum bonum, & supernaturalem oriri posse à fine prauo, quem non respiciat intrinsecè, sed tantum extrinsecè. At quod aiunt, eum ab illo propriè, ac simpliciter vitari, id mihi valde displicet. Deus enim nequit esse author vllius effectus propriè mali, in eoque complacere: at non potest non esse author actus boni, & supernaturalis, in eoque complacere: haud ergo potest actus bonus, & supernaturalis denominari propriè malus ratione finis mali, quem extrinsecè respicit. Quapropter ab eo non nisi secundum quid, & impropriè vitiosus poterit denominari, vt agens de act. human. ex professo ostendi.

CAP